

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisliikkeen ää-
nekkainnalla ilmestyy Astoriassa, Ore., jo-
ka tähtää The Western Workmen's Pub.
Society'n liustantamana.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta... \$1.50 Puoli vuotta... \$0.90
CANADAAN JA SUOMEEN
1 vuosikerta... \$1.75 Puoli vuotta... \$1.00

TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th,
1911, at the Post Office at Astoria, Oregon,
under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:

One year... \$1.50 6 months... \$0.90
IN CANADA:
One year... \$1.75 6 months... \$1.00
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year... \$1.75 6 months... \$1.00

Advertising rates 50c per inch per insertion.
Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane ka-
tojen kulmassa. Puhelin 365.
Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran.
Mainosilmotuksista \$1.00 ensimmäiseltä tuu-
malta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta
lta.

TOIMITUS:

Maiju Nurmi

Box 99, Astoria, Oregon.

Toverittaren tilaajamäärä osottaa
seuraavaa:

UUSIA	88
UUDISTUKSIA	36
KATKENNUKSI	108

VAPPU 1919

Kansainvälinen työväenjuhla, Vappu, on taas jo ovella. Kuin-
ka erilainen on tämänvuotinen
vappujuhla kuin viimeinen ja
sen edellinen! Militarismien ja
monarkistisen vallan rautakoron
alla kamppailivat vielä ne kan-
sat, jotka tänä Vappuna jo pu-
huvat työväen valtaan noususta,
sosialismin voitosta ja työväen
diktatuurista kukistuneiden hir-
muvaltioiden vallan raunioilla.
Äsiden kalske ja sotahuudot ei-
vät ole lakanneet siellä missä
vielä viime Vappuna monet kan-
salunnat hirmuhallitusten orjuu-
udessa valittivat — ei, vaan taiste-
lu on muuttunut luokkasodak-
si työväenluokan ja vallassaole-
van luokan välillä. Orjuudesta
ihmisoikeuteen ja vapauteen pyr-
rivät työläisjoukot monessa Eu-
ropan maassa taistelevat nyt rat-
aisevaa taistelua, viimeistä taiste-
lua.

Vieli eivät kuitenkaan ole
kallit European työläisjoukot
jaksaneet koota voimiaan ja pu-
distaa yltään valtuokan rauta-
kahleita, mutta kaikissa maissa
he jo hierovat silmiään jo oiko-
vat jäseniään vuosituhansien
yöstä heräävän luokkavoimansa
tajunnassa. Toisten maiden työ-
läisjoukkojen taisteluhuudot ja
vapauslaulujen sävelet kaikuvat
heidän korviinsa niin etteivät he
enää voi nukkua. Ei synkinkään
valheen varjo, ei mistinkään pe-
tos voi heidän silmiään sokaista
väkemästä orjain vapautuksen
aamun sarastusta. Ei bolshevis-
min vaaralla ja työväenhallitus-
ten hirmuilla pelotellut, ei mit-
kään pintapuoliset lupaukset
suuremmasta vapaudesta ja lisä-
tyistä oikeuksista voi enää kau-
van tyyntäyttää vielä rauhallis-
ta näyttävien joidenkin Euro-
pan maiden työläisjoukkoja. Val-
lankumouksen tuli on syttynyt
jo näillä puute, työttömyys, suu-
ret verotaukat, korkeat elinkus-
tamukset ja välttämätön kapi-
talismien kiristys lisäävät vain
vahtia sen liekeille. Sitä ei voi-
da sammuttaa, sillä se on työ-
läisjoukkojen vuosituhansien
kärsimän vääryyden ja vapau-
den janon tukahuttamaton voi-
ma. Vallankumous ja työväen
valtaan nousu kaikissa Europan
maissa ei ole enää ihanne, kau-

kainen unelma — se on todelli-
suus, tämänpäiväinen tosiasia.
Ajan henki on tarttunut jo
tämänkin maan työväenluok-
kaan. Sekään ei ole enää niin
orjallinen, niin mykkä, pelkuri
ja luokkatiedoton kuin se oli
vielä viime Vappuna. Jo van-
hoillisemmatkin työväen lehdet
puhuvat niistä tuhansista protes-
tikokouksista luokkasotavankien
puolesta, joita tämän maan työ-
väestö suunnittelee pantavaksi
toimeen Vappuna.

Nekin jo hyväksyvät tuollai-
set vastalausekokoukset. Ne pu-
huvat jo 6 tunnin työpäivästä,
työläisliikkeen ja -naisten yhtä-
läisistä palkoista y.m. aivan uu-
sista ja rohkeista työväen vaati-
muksista, joissa ei enää ku-
vastu vanhanaikainen "työn ja
pääorjan sopusoinnun" oppi.
Vanhoillistenkin työväen järjes-
töjen riveissä alkaa tuntua sel-
vää, leppymättömän luokkatais-
telun ilmiötä, sielläkin ollaan
heräämässä.

Olkkoon tämä kansainvälinen
työväenjuhla yksi sellainen virst-
antolppa tämänkin maan luok-
kataistelun historiassa, että se
merkitään taisteluhistoriamme
punasin kirjaimin. Kaikukoon
työväenjoukkojen jyrkät vasta-
lauseet niiden tuhansien luokka-
tovereidemme vapauttamisen
puolesta, kaikukoon ne pelkää-
mättöminä, yksimielisinä. Kapi-
talismien sorrosta huolimatta tä-
män maan lait takaavat kaikille
ihmisille vissejä oikeuksia, joita
ei voida rikkoa, ja yksimielinen
työväenluokka voi pakottaa val-
lanpitäjät noita ulkomaalaisille-
kin joitakin oikeuksia takaavia
lakeja noudattamaan.

Kaikkien maiden työläiset viet-
tävät tätä työjuhlaa luokkatais-
telujuhla. Tämä vappu on tu-
levien suurpäivien suuri aatto!

Suunniteltu petos

Kirj. Belle Robins.

"Te ette ehkä ole tiennytkään
kuinka Amerikassa työläisiä koht-
aan paljon käytetty suunniteltu
petos on usein suuri tekijä sosia-
lismien leviämisessä? En minä-
kään sitä tiennyt, ennenkuin se
sattui minun kohdalleni."

Puhuja oli Venäjän juutalai-
nen, tummaihoinen, teräväpiirtei-
nen nainen. Hän oli puseroiden
ompeleja.

"Se tapahtui suuren lakon ai-
kaan v. 1912", jatkoi puhuja.
"Olin ollut tässä maassa vasta
lyhyen ajan. Tulin tänne Venä-
jältä, koska en voinut kestää si-
tä poliittista vainoa, jonka alai-
sena siellä täytyi elää. Päätin
tulla tänne Amerikkaan — kuului-
saan vapauden maahan, koko
mailman sorrettujen ihmisten
rauhalaan ja turvapaikkaan. On
kyllä totta, että oli usein aiko-
ja jolloin toivoin olevani jälleen
vihertävällä, laajoilla Venäjän ta-
sangoilla nauttimassa luonnon
kauneudesta, raittiista ilmasta,
burmaavasta auringonpaisteesta,
loistavasta Pohjolan auringonlas-
kusta, varhaisen aamuhetken tyy-
neydestä — niin toivoinpa usein
olevani jälleen maalaistytönä
kotikylässäni, nauttien nuoruus-
desta, terveydestä ja onnesta.
Mutta niitä ajatuksia aina seura-
sivat muistot kaikista pikku vir-
kailloista, puhe- ja kokoontu-
misvapauden ja poliittisten oike-
uksien puutteesta ja minä olin
iloinen, että olin vihdoinkin maas-
sa, jossa kaikki ihmiset on ju-
listettu olevan "tasa-arvoisia ja
vapaita" ja jossa kaikilla ihmis-
olentoilla on vissejä luovutta-
mattomia oikeuksia, kuten esi-

merkiksi oikeus ajatella kuinka
he haluavat sekä oikeus lausua
ajatuksensa julki. Ja vaikka työ-
ajan pitkät työpäivät, pieni
palkka, epäterveelliset olosuhteet,
sen hermoja raateleva, elämän-
ilon tappava työ ei ollut missään
suhteessa houkutteleva, jäivät
kaikki ne epämukavuudet var-
joon minun mielessäni sen sei-
kan edessä, että saatoin tuntea
olevani turvattu ja vapaa lausu-
maan julki ajatukseni enkä tar-
vinnut pelätä joutuvani näänty-
mään vankilan komeroissa sen
tähden, joka mahdollisuus oli e-
dessäni jos olisin ollut Venä-
jällä.

"No niin, palaan siis jälleen
kertomukseeni. — Kun lakko ju-
listettiin, minä luonnollisesti
lähdin pois työstä toisten työ-
läistoverieni kanssa. Yksimiel-
sempää toveruutta, suurempaa
päättäväisyyttä, kestävyttä ja
intoa kuin mikä vallitsi niiden
lakkolaisten keskuudessa, tuskin
voinee löytää. Tytöt menivät ka-
duille kello 5 purevan kylminä
talviaamuina ja marssivat lakon-
alaisten verstaideiden edessä kaiken
päivää iltaan kello kuuteen asti,
jonka jälestä he menivät versta-
osastonsa tai unionsa kokouk-
seen, joka saattoi usein kestää
kello 12 tai 1 yöllä ja muutaman
tunnin levon jälkeen he olivat
jälleen lakkovahdissa. Monet ty-
töt eivät menneet usein kotiinsa
ollenkaan: he uinahtivat ne muu-
taman tunnin union kokoushuo-
neessa, ollakseen valmiit vahtiin
varhain seuraavana aamuna. Mo-
net tytöistä näkivät suorastaan
nälkää, eivätkä kuitenkaan pyy-
täneet rahallista apua unioltaan.

"Minä olin yksi innokkaimpia
union järjestäjiä siinä verstaassa,
jossa työskentelin, olin m. m.
valittu verstaasostomme pu-
heenjohtajaksi. Kun lakko pää-
tettiin julistaa, se olin minä, joka
olin valittu puhaltamaan lakko-
merkin ja minut oli myöskin va-
littu esittämään ehtomme isän-
nälle. Minut nähtiin myöskin
kaikista useimmin lakkovahdissa.
"Kerran minut vangittiin siksi,
että olin kutsunut lakonrikkuria
"skääpiksi", mutta oikeuden vir-
kailijat vapauttivat minut anka-
rilla nuhteilla pitkän siveysaar-
nan jälkeen, jossa minulle selitet-
tiin rikokseni rumaus. Siihen asti
minä en ollut tiennyt, että olisi
vääriin nimittää lapiota lapioksi
tai skääppiä skääpiksi. Mutta
minä olinkin vielä nuori ja oppi-
maton ja minulla oli vielä paljon
oppimista puhevapaudesta Ame-
rikassa.

"Muutama päivä myöhemmin
olin jälleen lakkovahdissa ver-
staan lähellä, kulkein edes takasin
verstaasta vastapäätä olevalla ka-
dulla. Kun olin noin 150 jalan
päässä verstaastamme, huomasin
poliisin ja väkijoukon verstaam-
me edessä. Heti aavistin jota-
kin rettelöä ja lähdin tulemaan
yli kadun verstaan eteen. Kun
sinitakki huomasi minut, lähti
hän oitis minua kohti ja vangit-
si minut.

"En tahdo yrittääkään kuvata
niitä pitkiä piinatunteja, jotka
sain viettää ensin odotushuonees-
sa prostitueerattujen, juoppojen,
murhapolttajien, taskuvarkaiden
ja muiden pikku rikollisten —
yhteiskunnan kuonan — seuras-
sa ennenkuin minun asiani tuli
esille. Meidän verstaamme työn-
johtajat syytti minua siitä, että
olin vetänyt ja repinyt häntä
huiksista. Minun asiani oli sa-
man tuomarin käsiteltävänä, jo-
ka hiljattain oli vapauttanut mi-
nut. Tällä kertaa minut tuomit-
tiin 15 päiväksi työvankilaan.
"En koetakaan kuvailla niitä

hervittäviä olosuhteita siellä —
niitä matalia, kapeita, pimeitä,
syöpäläisten valtaamia koppeja
likaisine vuodevaatteineen ja pat-
joineen. En yritä kuvata sitä
likasta vettä, jota meille annet-
tiin ruostuneista tinatuopeista
kahvina enkä sitä mustaa kovaa
leipää, jota meille annettiin il-
man voita tai hilloa. En yritä-
kään kuvata niitä siveettömiä,
epäterveellisiä, eläimellisiä oloja,
joissa ihmisolennot elivät yhteen
sullottuina ja jossa heitä kohdel-
tiin pahemmin kuin eläimiä. —
Ja tätä mädäntynyttä laitosta
kutsuttiin amerikalaiseksi vanki-
laksi eli ojenuslaitokseksi!

"Koko vankilassalonin ajan mi-
nulle oli yksi ajatus — saada sel-
ville miksi se tyttö oli todista-
massa minua vastaan, koska mi-
nulle ja hänelle ei ollut riittä ja
jota kohtaan minulla ei ollut mi-
tään persoonallista vihaa ja kui-
tenkin hän vapaachtoisesti tuli
vannomaan niin, että minut sen
 johdosta tuomittiin vankilaan.
Kun minä pääsin pois vankilas-
ta, etsin hänet heti ylös ja ky-
syin häneltä syytä tekoonsa.

"Poliisi käski minun suunni-
tella sellaisen petoksen sinua vas-
taan", sanoi tyttö. "Poliisi käski
minun sanoa, että sinä löit minua
ja että sinut täytyy lähettää van-
kilaan syyystä että sinä olet 'pu-
nanen' ja siis 'vaarallinen ihmi-
nen'."

"Lakko ei ollut vielä päättynyt
kun minä pääsin pois vankilasta.
Sama poliisi piti yhä vahtia sen
verstaan edessä, jossa olin ollut
työssä, joten minulla ei ollut mi-
tään hankaluutta saada puhutella
häntä.

"Sano minulle, miksi sinä kä-
sitit työnjohtajattaremmen teke-
mään väärin todistuksen minua
vastaan?" kysyin häneltä. "Tie-
däthän, etten ollut edes lähellä-
kään koko paikkaa kun se rettelö
 tapahtui."

"Sinun isäntäsi käski minun
suunnitella sellaisen valheellisen
syytöksen sinua vastaan", vastasi
poliisi suorasti. "Hän sanoi, että
sinä olet 'vallankumouksellinen
ja 'punanen' ja koko lakon ai-
hentaja, ja jos me saamme sinut
pois, loppuu lakko heti. Ja siitä
syyystä minä toimitin sinut van-
kilaan, mutta lakko ei vielä näy
loppuneen."

"Silloin minä vasta oikein käsi-
tin luokkataistelun kaikessa suu-
ruudessaan työväenluokan ja ka-
pitalistiluokan välillä ja silloin
vasta ymmärsin, että kapitalistit
johtavat hallituskoneistoa ja
käyttävät sitä työväenluokkaa
vastaan. Silloin minusta vasta
tuli 'tosivallankumouksellinen',
'punanen' ja 'sosialisti', joiksi
minua olivat työnantajani jo en-
nen nimittäneet."

**Sunnuntai koululapset keräämään bol-
shevismin tappamisrahastoa.**

Sen sijaan kun ennen pyydettiin
sunnuntai koululapsia tuomaan sent-
tejä pakanaläbetyksen hyväksi, nyt
heitä pyydetään niitä tuomaan bol-
shevismin tappamisrahastoon.

Yli mailman ulottuva sunnuntai-
koulu-yhdistys on alkanut kautta A-
merikan ulottuvan kasvatustyön sun-
nuntai koulujen avulla, jonka tarkot-
tuseksi on, kuten sen virkailijat sa-
novat: "uskonnollisen mailmankatso-
muksen juurruttaminen nousevan
nuorison mieliin vastapainoksi yhti-
teiskunnallille levottomuuksille." Jos
yhdistyksen ohjelma Amerikas-
sa ajetaan tarkotettuun päämäärään-
sä, tulee jokaisen kauntin suorittaa
vissi osansa neljän vuoden ajalla jon-
kunlaiseen "vapauden uudelleenra-
kentamisen ohjelma-rahastoon". Etä
kysymyksessä ei ole pienet summat,